

ישראל רוצה להיות חלק מאירופה מבחינה פוליטית וכלכלית, אך לא מבחינת האקלים. עכשיו קרה ההיפך

אירופה הגיעה, סוף־סוף, לישראל. במשך שבועות ארוכים מצאה ישראל את עצמה מנותקת מן היבשת, שאלה היא משיכת את עצמה מבחינת תרבותית ופוליטית, אך לא מבחינת האקלים.

אירופה קפאה. עשרות בני־אדם מתו מכפור בארצות שונות, מצרפת ועד רומניה. ואילו האו"ח הישראלי ישב בטרקלינו, לבוש בפיג'מה קלה, וחזה בטלוויזיה בגופים המושלגים ובקערות הקפואות של אירופה. אנשי תיירות עלו, הם יכלו להבטיח לי תיירים אירופיים עליה של 20 מעלות ויותר תוך טיסה של ארבע שעות ופחות. כאילת שיגשג העסקים (ראה פרס ברומניה 18-20). אפשר היה לבוא לעיר הדרומית, בעקבות השמש — שמש שהאירופים לא ראוה זמן רב.

שייכת או לא? ופיתאום השתנה הכל. היה זה כאילו הביא ראש ממשלת־ישראל, שביקר ברומניה, הקר פאת במזג־אוויר של 15 מעלות מתחת לאפס, את השלג עימו לירושלים. רודסערה עברה על הארץ. שלגים ירדו בהרים. במקומות אחדים ירדה הטמפרטורה אל מתחת לאפס. האו"ח המוכרבל כחלוק חס או בשמיכה יכול היה לראות על מירקע הטלוויזיה תצלומים ציבעוניים של הליווין, שהראה לו בכירור איך מגיעים ענני השלג ממרכז אירופה אל ארצו.

באותה השעה שהה שריהחוז של ישראל באירופה, הוא ביקש לשכנע את ראשי הקהילה הכלכלית האירופית שישאל שייכת, בעצם, לאירופה, ושעל כן יש להעניק לה מעמד מיוחד בשוקים הצפוניים, בשעה שהמתחרות היסתיכונות שלה, ספרד ופורטוגל, נכנסות לחברות לקהילה.

מזג־האוויר יכול היה לתת תימוכין לרעיון שישאל מושפעת מאירופה, שאלה היא שייכת גם מבחינת הכלכלה והספורט. אולם המתרחש בלבנון, שם תקוע צה"ל בנוף צומק (ראה הנדון) והתימורים הדינלומטיים (ראה מסגרת סמוכה), הוכיחו שבכל זאת — ישראל היא חלק מן המרחב השמי.

יחסי חוץ

הצביעות חונגת

אחרי שהטיף למכירת

נשק גרמני מתוחכם

לסעודיה, הדומן שטראוס

לישראל כאורה רציו

כאשר ביקר פראנץ־יוהן שטראוס לראשונה בישראל, בינוי 1963, נערכו בארץ הפגנות תחת הסיסמה שטראוס — ראוס! («שטראוס החוצה»). בעיני רבים מאנשי השמאל והימין כאחד סימל שטראוס את גרמניה הישנה, מה גם שהוא היה בצעירותו חבר של גוף שהיה מסונף לפלוגות־הסער הנאציות («ארגון הנהגים הנאצי־סוציאליסטיים»).

אולם ההפגנות לא עזרו. הבווארי הלאומניימי התקבל בורעות פתר חות על־ידי סגן שר־הביטחון שימעון פרס. את השניים איחד עניין משותף במיקצוע שבו התמחו שניהם — המיסחר בנשק.

הם הופיעו ביחד במסיבת־עיתונאים בהרצליה (העולם הזה 4.6.63), והשפיעו איש על רעהו גילויי ידידות זהערה. שניהם היו עוסקים באותה עת במילחמה בעיתונים — שטראוס היה שקוע בפרשת דר שפיגל, בעוד (המשך בעמוד 10)

פרס: כישולון מדיני הצלחה ביחסי־ציבור

איך לצאת מן המילכוד?

שלום, בים של ערבים עוינים, הזוממים להשמדה. כל זאת בשעה שכנגוריון עצמו חיבל באופן שיטתי בכל יוזמה שלום, שהיתה עלולה להכריח אותו להחזיר לארץ פליטים פלסטיניים או לוותר על כל עניין אחר.

השיטה של כנגוריון היתה פשוטה ויעילה להפליא. הוא בירר בכל פעם מהו הנקודה האחת שאין הערבים יכולים להסכים לה, ואז היה קובע אותה כתנאי למשאומתן עם הערבים.

שימעון פרס הוא תלמיד טוב. הוא הולך בדרך זו, והשבוע נתן כמה דוגמאות מחוכמות לשיטה זו.

ברומניה לא השיב בלאו מוחלט לרעיון של ועידת־השלום הבינלאומית, אלא קבע כי ישראל אינה יכולה להסכים לכך, כל עוד אין ברית־המורצות מחדשת את יחסיה עם ישראל. (כפי שגילה יאסר ערפאת למישלח הרשימה המתקדמת לשלום, הציג יצחק שמיר את אותו התנאי בשיחתו עם שריהחוז הסובייטי, אנדרי גרור מיקו).

פרס הטיל על צ'אוס'סקו להביא לחידוש היחסים מוסקווה־ירושלים.

שלח לו ערפאת איגרת מפורטת, ערב בואו של פרס. איטליה היא עתה יו־ריתרון של הקהילה האירופית. קראקסי משוכנע כיום לחלוטין שיש צורך במשאומתן בין ישראל ואש"ף, וכך הוריע לפרס בצורה ידידותית, שאינה משתמעת לשתי פנים. צ'אוס'סקו היה בוטה עוד הרבה יותר. הוא אמר לפרס כי אש"ף מוכן לשלום עם ישראל, וכי סירובו של פרס להיפגש עם יאסר ערפאת הוא מישגה

המשמחות האלה לא באה מסי בעל־דבר.

שום דבר מכל אלה לא נאמר בהודעת־סיכום רישית, שבה רגילים מדינאים להבטיר את פגישותיהם. על רעת שני הצדדים.

להיפך, אחרי הפגישה החישובה בין פרס ונשיא רומניה, ניקולוי צ'אוס'סקו, לא סורסמה הודעת־סיכום כלל — סימן שהשניים לא יכלו להסכים אף על נוסח סתמי של „חילופי דברים בנים”.

כל הידיעות היפות פורסמו בשם „מקורבים” של שימעון פרס, שמסרו מפי פרס את ידיעותיהם של ראש ממשלת־איטליה ונשיא־רומניה: על פי ידיעות אלה, אכן הסכימו הכל — הפלא ופלא — עם פרס, והודו שהוא מדינאי גאוני, בעל מדיניות נבונה ושוחרת־שלום, שפתח דף חדש

להאמין לעדה הגדולה של מלחכיהפינכה והחנפנים, שליוו את שימעון פרס במסעו לאירופה הי מושלגת, הרי נחל מסע זה הצלחה ככירה.

ואכן — מבחינת יחסי־הציבור ל־עצמו בארץ, היתה ההצלחה רבה מאוד. אך מבחינה פוליטית, היה זה כישלון חרוץ.

אף לא אחד מראשי שלוש המדינות שבהן ביקר — איטליה, הוואתיקאן ורומניה — לא קיבל את מדיניותם של פרס וממשלתו.

אך מכיוון שפרס מאמין — בצדק — שבישראל יש ליחסי־ציבור חשיבות רבה יותר גדולה מאשר להצלחה מדינית, הוא היה מרצח.

אין הודעת סיכום!

קוראי העיתונות הישראלית נקברו תחת ערימות של רכילות

פרס ברומניה (עם הרב רוזן) ולהתכוון לא?

ואז, אמר, תשקול ישראל את עמדתה לגבי הוועידה הבינלאומית. את אותו התנאי העמיד גם לגבי סין, שעמיה מקיים צ'אוס'סקו יחסים ידידותיים. ערפאת רוצה לשתף את סין בוועידה הבינלאומית.

העיתונאים הישראליים, שליוו את פרס, עמדו נפעמים מול התחכמותו הגאונית הזו של פרס.

אך צ'אוס'סקו אינו ילד שמתחכמים עימו. הוא ידע כי גרומיקו כבר השיב לשמיר בשלילה מוחלטת, וקבע כי חידושי־היחסים יבוא בחשבון רק אחרי שתתחייב ישראל להסתלק מן השטח שכיבשה ב־1967.

התוצאה הצפויה: ועם עצור בליבו של נשיא־רומניה, אך צ'אוס'סקו אינו מגלה את צפונות ליבו, והמשיך להמיר על פרס גילויי־כבוד חסרי־תוכן. טכסים דומה נקט פרס בלמי קראקסי. אצלו שם את הדגש על ההחלטה 242.

הוא ידע כי שום פלסטיני אינו יכול לקבלה בגלוי וכפה מלא, מפני שהיא מתכחשת לעצם קיומו של העם הפלסטיני וזכותו לעצמאות לאומית. בהסכם חוסיידע־עפאת אוגף מיכשול (המשך בעמוד 31)

היסטורי, העלול לגרום בכיה לדורות. כאשר לא קיבל פרס את דעתו, סירב הנשיא הרומני לפרסם הודעה משותפת על הביקור — מחווה הגובלת בעוינות, שהיא נדירה ביותר ביחסים בין עמים.

(צ'אוס'סקו הוא אדם נחוש־החלטה בעניינים כאלה. לא מכבר נטש באמצע ועידה של ראשי המדינות הקומוניסטיים במוסקווה, מפני שלא היה מוכן לחתום על הודעת־הסיכום שלה).

תנאי אחד קטן

תורתו המדינית של שימעון פרס, כפי שהתברר לכל בני־שיחו האירופיים, הסתכמה במילה אחת: לאו. לא להיפגש עם ערפאת, לא להיכנס לשום הידברות עם אש"ף, לא להסכים לוועידת־שלום בינלאומית, לא לחייב את הסכם חוסיידע־עפאת, לא להיכנס למשאומתן עם חוסיין המכוסס על ההסכם עם ערפאת. לא להציע שום דרך מעשית אחרת לשלום.

אך פרס אינו שמיר ואינו בגין. הוא תלמידו של דוד כנגוריון. בגוריון היה רביאמן ביצירת הרר שם שישאל היא מדינה שוחרת־

פרס בוואתיקן (עם האפיפיור) איך להגיד כן —

ביתולדות ישראל וביחסי ישראל עם אירופה.

ערכאת היה שם

האמת הפשוטה היא כי יאסר ערפאת הגיע לכל המקומות לפני פרס — אם בגופו, אם בכתב. הוא הסביר למדינאים כי אש"ף מוכן לורעידת־שלום בינלאומית, בהשתתפות אש"ף וישראל. הוא גם מסר להם שאש"ף מוכן לשלום עם ישראל, על בסיס של דו־קיום בין ישראל ומדינה פלסטינית, שתתקיים באיחוד קונפדרטיבי עם ירדן.

ראש ממשלת־איטליה, כטינו קראקסי הסוציאליסטי, נפגש עם ערפאת לפני כמה חודשים בתוניס, ושוכנע בכנות עמדתו זו. כדי לחזק את הדברים אחרי השגת ההסכם עם חוסיין,

פסכר־פוליטית (והרגליים של חיילי מישמרה־כבוד בבוקרשט קפאו, עזר וייצמן איבד את המעיל שלו, פרס התנשק בשוכו עם סוניה אשתו). אם הצליחו בכל זאת להגיע לידיעות הפוליטיות ממש, התרשמו שפרס הצליח.

ראש־ממשלת איטליה הסכים עימו שאין חדש בהסכם חוסיידע־עפאת. הוא גם הסכים שאין טעם בכינוס ועידה בינלאומית לשלום, הוואתיקאן קיבל אותו בלבביות מיוחדת ורבת־משמעות, שפתחה עידן חדש. נשיא רומניה הסכים שעל ברית־המועצות להכיר בישראל, לפני שזו תסכים לכינוס ועידה בינלאומית. ועוד ועוד. ורק הקוראים המעטים מאוד המתעמקים בניסוח של ידיעה, שמו לב לעובדה מוזר: רה: אף אחת מן ההודעות